

Jidovii în Rusia.

Unul din directorii marelui diar rusesc „Novoie Vremia“, cu numele O. Menckoff, a publicat în numărul din Februarie al revistei fruntaşe englezesce: „Monthly Review“ un studiu intitulat „The Jewish Peril in Russia“, adică „Pericolul jidovesc în Rusia“. Etă ce dice d-l Menckoff:

„Jidovii alcătuiesc în imperiul nostru o comunitate politică strîns organizată de 8.000.000 (opt milioane) indiviđi, comunitate nu numai străină prin credinţa religioasă şi limbă, dăr tot-odată şi duşmănoasă patriei.

„Incursiunea progresivă ale acestei colonii străine este privită cu drept cuvânt, ca un isvor de mari primejdii pentru împărăţia noastră. „Linia de demarcaţiune“, despre care atăta s'a vorbit, nu este decăt un zăgaz forte slab şi neputincios de a opru puhoiul jidovesc. De un secol încôce, tot comerțul din Rusia de miadă-đi a trecut în mânilor jidovilor.

„In „Rusia albă“ ei sunt proprietari, ér în diferitele capitale au găsit intrare în profesiunile liberale. Presa rusescă (diarele) d. e. a ajuns în mare parte în proprietatea jidovilor.

„Rusia este ospitalieră față cu streinii și guvernul nu pune nici cea mai mică piedecă venirii străinilor, cari aduc cu sine talentele lor particulare, cunoscințele lor tehnice séu capitalul lor.

„Jidovii însă n'aduc nimica din tóte acestea și nu se amestecă bucuros cu populația indigenă. Este un fapt neresturabil, că cei cincî sute de ani petrecuți în Polonia séu Litvania n'au fost în stare a face din ei nici Poloni, nici „Rusi albi“.

„Jidovii în totalitatea lor sunt ignoranți și nu prea sunt dotați cu darurile naturii. Afară de 2—3 esceptiuni, ei n'au dat un om remarcabil Rusiei.

„Dușmanii creștinismului și independenței rusesce, ei sunt un element disolvant pentru cultura și organismul națiunii.

„Cum au ajuns totuși a-și asigura situațiunea în Rusia?... Absolutamente prin aceleași mijlôce, prin cari au isbutit și în vechea Polonia, adică prin corumperea (mituirea) acelora, de la cari atârna cariera lor. La jidovi simțământul moral este paralizat prin numeroase deviațiuni și restricțiuni mentale, și sunt chiar mai mulți guvernatori, cunoscuți ca protectori ai lor.

„In timpul din urmă s'au amestecat în tóte mișcările revoluționare, sperând, că vor căpăta egalitatea de drepturi.

„Masacrele cele două întemplate în timpul din urmă arată lămurit, că față cu neglijența puterii centrale, poporul însuși a luat asupra sa soluțiunea problemei.

„Jidovii sunt victimele propriei lor istorii. Ei sunt singura rasă în Europa, pe care creștinismul n'a asimilat-o. Ei vor trebui, ori s'ê întemeieze o țără a lor afară de Europa, ori s'ê renunțe la naționalitatea lor.“

Literatură.

A apărut nr. 3 din „Amicul Tinerimei“, revistă scrisă anume pentru nobilitatea caracterului tinerilor. Este în anul al doilea al existenței și cuprinde o materie foarte variată, instructivă și de petrecere și costă în abonament pe sfert de an numai 2 lei, anual 8 lei.

„Amicul tinerimei“, e singura și întâia revistă pentru tinerime. Apare la Tergu-Jiului sub direcțiunea d-lui I. Moisil, directorul gimnasiului din Tergu-Jiu cu concursul mai multor profesori și ómenii de literatură și știință.

În tóte țările civilizate s'a recunoscut de câtră toți ómenii de bine că lectura bună, alăseă și potrivită cu mintea tinerilor este mijlocul cel mai bun și mai sigur de a îndrepta tinerimea pe drumuri bune, spre ținte nobile. Un mare învățat, Herder, a đis: „adeseori o carte a format séu a stricat pe un om pentru întreaga lui vietă“. Este decăt datoria părinților, în prima linie, s'ê desvolte în copiii lor încă de timpuriu gustul de cetire și a le da în mâni cărți bune. Morala unui popor — a spus un filosof frances — atârna de calitatea celor ce citesc.

O astfel de lectură alăseă se găsește în „Amicul tinerimei“. — Reproducem din n-rul acesta articolul: „Lupta navală a furnicilor“.

Mulțămită publică

Dêrste, în 30 Martie 1904.

Mulț stimulate d-le Redactor! O mare și adevărată bucurie a pătuns inimile nôs-

tre; sf-tele Pasôine-au adus în anul acesta o îndoită, ba pot s'ê dic o 'nsutită mângă-ere și alinare sufletescă și cum s'ê nu ne bucurăm, veđend că din multele, nenumăratele sêmînțe, pe cari le sêmănă sêmănătorul harnic în via Domnului, pe lângă acele, cari cad pe pămênt pietros, între măracini, unele sêmînțe ajung și în câte un pămênt mai mános, mai bun, în câte o inimă nobilă, evlaviosă, cuprinsă de adevărată pietate față de cultul dumnezeesc, și aceste sêmînțe aduc apoi rod bogat, rod înzecit și însutit.

Astfel și în anul acesta, pe lângă alte daruri mai mici (fie-care după talantul încredințat lui), bucuria cea mai mare ne-a procurat-o darul d-lui Alexe Staicu Barbu din comuna noastră biser. Dêrstele Brașovului: este o iconă framôsă și imposantă, care reprezintă învierea din mormênt a mântuitorului nostru Is. Christos, în valôre de peste 140 corône.

Primescă marinosul donator cele mai sincere și mai frățesci mulțumiri din partea tuturor acelora, cari cercetază biserică noastră de aici. Dee bunul Dumnezeu, ca sf. Pasci s'ê vie și de aci înainte tot mai bogate și tot mai darnice pentru lauda și preamărirea aceluia, care pentru noi a pătimit și a înviat.

În numele comunei biser. Brașov-Dêrste.

Cu distinsă stimă:
Ioan Broșu,
preot gr. or.

Institutul „Auraria“, cassă de economii societate pe acțiuni în Abrud, de la înființarea sa a fost cel mai generos sprijinitor al școlei de fete din Abrud, susținută de reuniunea femeilor române din Abrud, Abrudsat și jur, votându-i an de an sume considerabile ca ajutor.

Consecvent în marinositate, mitul institut și anul acesta a votat pentru crearea unui fond de clădire și pentru alte scopuri ale susnumitei școle de fete, frumoasă sumă de 1700 cor.

Pentru acest dar însemnat prin acesta aducem cea mai adencă mulțămită atăt direcțiunii cât și generoșilor acționari ai institutului „Auraria“.

Asemenea mulțămită exprimăm și direcțiunii și acționarilor institutului „Doina“ din Câmpeni, care încă, an de an, ne-a împărțit de ajutor și în anul acesta ni-a votat o sumă de 100 cor.

Abrud, 5 Aprilie 1904.

Pentru comitetul reuniunii femeilor rom. din Abrud, Abrudsat și jur.

Ana Filip,
presidentă.

Dare de sêmă.

Cu ocașiunea seratei arangiate de „Societatea de lectură a femeilor române din Turda și jur“ la 14 Faur st. n. a. o. s'a încassat suma de 412 cor. 20 ban. Din aceste intrate acoperindu-se spesele de 268 cor. 16 ban., a rēmas venit curat de 144 cor. 04 ban., care sumă s'a adaus la fondul societății.

Cu sume peste taxa de intrare și cu oferte marinosose au binevoit a contribui următorii:

Dr. Aurel Vlad (Orăștie) 28 corône,
Dr. Iuliu Popescu (Turda) 14 cor. Aurelia Boldea (Turda), Alesandru Mocsonyi (Birchiș), Arseniu Vlaicu (Brașov), Dr. Iustin Pop (Deva), Nicolau Garoiu (Zărnesce) câte 10 corône.

Dr. George Popescu (Turda) 8 cor., George Vlăsa (Agria), George Bôldea (Turda), Ecaterina Mezei (Budapesta), Simion Blașiu (Clușiu), Jovian Murășan (Turda) Dr. Eugen Pățăcean (Turda), Dr. Valer Moldovan (Turda) câte 6 cor.

Carolina Pop (Sécuien), Ioan Moța (Orăștie), Const. Cothișel (Certegea) Elisabeth Rus Varlaam (Brăila) câte 5 corône.
Dr. A. Bogdan (Lăpuș), Dr. George Simon (Mocin) Samuil Poruțiu (Cianul deș), N. Săbău (Lăpuș), N. N. (Brașov) câte 4 cor.

Maria Bontescu (Hațeg), Victoria Popoviciu (Hațeg), Virginia Pașca (Sălciava) Dr. George Ciuta (Turda), Dr. Victor Bontescu (Hațeg), Dr. I. Margita (Georgiu) Dr. A. Dregiciu (Hunedoara), Basil Hagea (Măgina), Hermina Moldovan (Clușiu), Ioan Bereș (Clușiu), câte 2 cor.

Ioan Mesaroșiu (Turda), I. Vlăduțiu, (Turda), Nic. Rațiu (Turda), Al. Bercian (Ghirș), George Murășianu (Hărastăs) Iosif

Urcan (Turda), Ioan Lupu (Turda) câte 1 corôna.

Rugăm pe acești marinososi contribuenți s'ê primescă și pe această cale cele mai căldurose mulțumite.

Turda, la 20 Martie 1904.

În numele societății:

Aurelia Boldea, Victor Bugner,
presidentă secretar.

Colibuța.*

(Din legendele, tradițiile și baladele despre Ștefan cel mare.)

Îi multă vreme de atunci, de când Ștefan cel Mare a umblat pe locurile noastre, căci abia unde și unde i-a rēmas urma.

Spun moșii, că strămoșii noștri povestiau multe minuni făcute de acel om povățuit de-o putere dumnezească. El s'a bătut cu tóte neamurile pămêntului, cu Muscanii, cu Turcii, cu Cozacii** cu Tăuții, cu Leșii, cu Tătarii, cu Polonii, cu Nemții, cu Ungurii și mai scie Dumnezeu cu câte feluri de ómeni, — și minunea minunilor, că în tot locul era biruitor.

Odată însă fiind și el bătut de neamul turcesc, numit și „spaima lumii“, Ștefan cel Mare împreună cu vre-o câte-va deoi de feciori, ce-i mai rēmasese, a luat plaul trecând peste munți în țera Ardêlului. După ce însă noi aștia de aici îi eram dușmanii, nu îndrăsni a se scobori jos la țără, far' în pripă își făcu o colibuța, în cărarea pe unde venise, căci plôia, ce curgea din greu udase pe răboinicii până la óse, și apoi aveau lipsă de un pic de scutelă.

În altă ți își făcură încă una, și așa pe încetul, până ce au stat pe aici, își făcură mai multe. Pêcurarii, cari erau prin vecini veđendu-i, se duseră la Ștefan și-l întrebară că cine e, și ce caută prin aceste locuri? Ștefan le spuse, că el e Voda Moldovenilor, dăr fiind bătut de pismași, neavând feciori destui, a fost silit ca să vină până aici.

Decă-i așa, apoi voinicii suntem noi, cești de la cele vre-o 50 de stâne, îi duse cel mai bêt-ân dintre ciobani — și fluierând odată între degete, veneau feciorii în fugă, ca să vadă ce s'a întemplat.

Arătându-le pe Ștefan cel Mare și spuindu-le, că acesta e viteazul, care în ne-numerate rânduri a bătut crai mari și imiați tari, i-a îndemnat ca s'ê însotescă și s'ê trêcă cu toții sub steagul lui Ștefan.

Feciorii se invoiră până la unul, ér ceta lui Ștefan, din mică ce era se înmulți cu vre-o câte-va sute de feciori voinici și înalți ca brađii și viteji ca lei.

Ștefan voios de acest ajutor neașteptat, se sui pe murgu-i negru ca iadu și iute ca fulgeru și se puse în fruntea lor, lăsându-și colibuța pustie. Acastă colibuța apoi cei rēmași pe la stăul au grijit-o, așa cât a rēmas mai multe decăt de ani. Locul unde era, l'a numit „La Colibuța“ ér mai târziu i-au đis „Colibuța“, și așa îi dic și în ziua de ađi.

Cul. de: Theodor A. Bogdan,
inv. în Bistrița.

Lupta navală a furnicilor.

Republica furnicilor adăpostite în trunchiul celui mai bêt-rân copac din zăvoiu de lângă Jiú, era în mare agitare.

Consiliul peste consiliu, adunări peste adunări se țineau încontinuu în furnicarul cel atăt de liniștit altă-dată. Se hotărise în fine s'ê se țină o ultimă ședință plenară, la care s'ê ia parte bărbații, femeile și lucrătórele, căci ritasem să ve spun, că în furnicar bărbații și femeile jôcă un rol mai puțin însemnat, ca acela al lucrătórele, furnici fără sex, cari duc tot greul vieții.

Se hotărise, ca ședința să se țină la ora 12 din ți, când sórele ardea mai tare prin prejur și când mai toți membrii republicei sunt în patrie. Deschiđendu-se ședința, una din lucrătóre ceru voce să vorbească.

* Colibuța s'ê află de la Bistrița spre rēsărit
** Cazacl.

— Acum două ęile plecam cu bunele mele tovarășe în spre claia cu fên, pe care din tinerețea mea m'amintesc, că o stăpânim. În mijlocul nostru aveam copiii noștri mai marișori, căror le-au venit vremea să învețe cum să muncescă, ca să pótă trai. Pe de latură de noi aveam șese bărbați, soldați voinici ai bravei noastre armate, ér în frunte era un ofițer.

Mergeam vesele și încă jucându-ne cu copiii, așa că soldații de multe ori ne-au înghionțit, ca să mergem în colônă bine regulată. Când însă mai aveam, să facem o sută de pași până la grânarul nostru, auzim de-odată strigătul ofițerului:

— Stați! Grânarul nostru e cotropit de inimiți.

La acest strigăt, spaima intră în noi și stăturăm nemișcate. Ofițerul cu doi soldați porniră pe furie să observe pe inimiți, s'ê-i cunoscă și să vadă ce mēsuri trebuie să luăm. Cu tótă dibăcia ce au pus-o, dênșii fură veđuți de inimiți și atăt el cât și cei doi soldați, fură încunjurați de un mare număr din acești vrășmași. La câteva momente după acésta vedem, că se îndrepteză unul dintrênșii spre noi și apropiindu-se, ne spune, că ei au luat în stăpânire grânarul și pentru moment țin ca prizonieri pe ofițer și soldați, până când vom recunósce, că n'avam nici o pretenșiune. Cei patru soldați, cari mai rēmaseră cu noi, se și repeđiră la dênșul gata s'ê-l sugrume. Dênșul însă liniștit aminti, că ceea-ce va pătii dênșul, vor suferi și cei prinși de noi. Atunci ca mai bêt-rână, i-am spus inimicului, că noi nu putem decide nimic și că întorcându-ne în patrie, ne vom sfătui și vom vedé ce este de făcut. Lucrurile astfel s'au întemplat și noi trebuie să decidem. Eu sunt bêt-rână, multe ęile n'am de trăit, dăr n'ăși dori, să ved lumina ęilei în care avuția noastră lăsata de la părinți, să fie luată de inimiți. Sentem linișțiți, nu vrem rēsboi cu nimeni, dăr nici nu putem suferi ca alții, să ne cotropescă drepturile noastre, de care pomenesce și istoria. Rēmâne dăr, să veđândiți serios, ce veți face.

De-odată izbucniră strigăte din tóte crăpăturile scorborei bêt-rânului copac:

La rēsboi! La rēsboi! Mórte inimicilor! Acestea fură cuvintele, cu cari rēsponse numeroasă asistență la discursul bêt-rânului furnici.

Președintele adunării un bărbat cu mustățile mari și vigurose, rugă se se facă liniște și duse:

— Véd că fie-care simte ca toți. Deviza noastră decăt nu pótă fi decăt „Toți pentru unul și unul pentru toți“. Decă inimicul calcă drepturile noastre istorice, răbdarea noastră nu mai pótă dăinui și trebuie s'ê-i dovedim, că ce este al nostru nu pótă s'ê și nici nu trebuie să fie al altuia. Iocă de acum două ęile, imediat ce ni-s'a adus la cunoscință acest fapt, am convocat statul nostru major și am făcut planul rēsboiului, ce-l vom da. Ađi cunóschem în ce loc este patria acestor inimici, cari cu un vandalism ne mai pomenit în ęilele noastre ne cotropesc drepturile. Ei stau la 356 pași dincolo de grânar, de partea cealaltă a șanțului ce curge lângă teiu unde locuiam noi odată. Avem cu noi planul esact al locului, făcut de cel mai bun strateg al nostru și în curênd vom arăta acestor inimici ai patriei, că îndrăsnela nu e bună, când nu e și o temeinică judecată la mijloc.

Mâne diminêță pornim contra lor, pregătiți-vé de luptă și Dumnezeu să ne ajute.

Sute de aplause cu piciórele acoperiră ultimele cuvinte ale președintelui. Femeile sãreau în sus de bucurie, ér lucrătórele se puseră pe lucru.

La un colț al furnicarului, președintele cu cel mai recunoscut strategian vorbeau.

— Cređi dăr đise președintele, că e mai bine s'ê-i suprindem la dênșii dincolo de gărle?

— De sigur. Ei nu se așteptă și o năvalire repede îi va zăpăci, ceea-ce ne va folosi, căci dênșii sunt de două-o-i mai numeroși.